

Olika alternativ och prioriteringar

Den 1 mars 2003 lämnar ÖB den årliga perspektivplaneringen till regeringen. Rapporten kommer att utgöra ett viktigt underlag inför det försvarsbeslut som är planerat att fattas av riksdagen i september 2004 (FB 04).

Innehållet i FB 04 kommer att få en avgörande betydelse för Försvarsmaktens framtida förmågor och organisation. Denna artikel lyfter fram några frågor som kan bli centrala i försvarsbeslutet.

AV GÖRAN PETTERSSON

Arbetet inför FB 04 pågår nu parallellt inom Försvarsmakten och regeringskansliet. Inom Försvarsmakten genomförs perspektivplaneringen (PerP) vilken nu kommit fram till ett antal möjliga utvecklingsvägar för försvaret, så kallade målbilder. PerP har dessutom identifierat ett antal strategiska vägvalsfrågor.

De olika målbilderna kommer att värderas under hösten för att ÖB i mars 2003 till regeringen ska kunna lämna sitt förslag till utvecklingen av Försvarsmakten.

I regeringskansliet pågår underlagsarbetet inför försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport. Rapporten bedöms och presenteras i två delar, i mars respektive juni 2003.

Två områden som kan bedömas bli centrala i rapporten är den kommande Nato-utvidgningen och kriget mot terrorismen. Beredningen och senare regeringens värdering av dessa områden kan komma att ställa stora krav på förändringar inom Försvarsmakten.

Här följer en uppräknig av ett antal strategiska vägvalsfrågor som mycket väl kan bli centrala i försvarsbeslutet 2004.

Nationellt – Internationellt

Vilken prioritering ska gälla mellan nationellt och internationellt försvar? Denna fråga är mycket avhängig av synen på den säkerhetspolitiska situationen i närområdet.

I de senaste försvarsbesluten har tydligt påtalats att försvarets utveckling styrs av utvecklingen i Ryssland. Gäller denna tes även framledes? Kommer försvarsutvecklingen i högre grad att frikopplas från Ryssland och istället styras av andra hot respektive behov av förmågor?

Om utvecklingen mot ökat internationellt engagemang fortgår, vilka konsekvenser får det för utformningen av luftstridskrafterna?

Vilken grad av interoperabilitet kommer att krävas?

2004 ska riksdagen ta ett nytt försvarsbeslut. Ett beslut som kommer att få en avgörande betydelse för Försvarsmaktens förmågor och organisation.

Foto: Försvarets bildbyrå/Lennart Andersson, Peter Liander, Fredrik Marmbrandt, Ulf Petersson

Bredd – Djup

Sverige har genom sin alliansfrihet byggt upp kompetens inom ett mycket stort antal funktioner.

Med minskad försvarsbudget och de ökade kostnaderna för teknikutveckling bedöms det idag inte längre vara möjligt att bibehålla hög kvalitet inom alla dessa områden.

Vi står därför inför ett strategiskt vägval. Antingen bibehåller vi bredden och accepterar att vi inte har möjlighet att hänga med i teknikutvecklingen, eller så väljer vi ut ett antal funktioner inom vilka vi specialiserar oss.

En specialisering innebär å andra sidan att vi inte har en komplett försvarsmakt. Hur långt är det möjligt att gå i specialiseringen? Vilka kriterier ska nyttjas när funktioner och system prioriteras?

Vilken påverkan har detta resonemang på våra flygdivisioner?

Ska vi i framtiden ha en till två spetsdivisioner med utbildningsnivå, interoperabilitet och beredskap för internationella

insatser, eller skall vi fortsätta med åtta medelmåttiga?

Personalförsörjningssystemet

Den allmänna värnplikten har under det senaste århundradet varit en grundläggande princip för det svenska försvaret. Systemet är optimerat för ett personalkrävande försvar som sätts in då landets existens är hotad.

Värnpliktssystemet har genomgått en gradvis reformering i syfte att anpassas till försvarets reformering. Hur långt är det möjligt att reformera systemet?

Den ökade internationaliseringen kan innebära att Försvarsmakten kommer att göra stridsinsatser emedan samhället i övrigt lever under fredsförhållanden.

Vilka krav ställer detta på personalförsörjningen?

Ska personalförsörjningssystemet styra försvarsutformningen eller ska det vara tvärtom?

Luftridskrafternas utveckling

Ett antal frågor torde vara av särskilt intresse för dagens flygvapen. Hur ska dagens Gripen-system utvecklas? Vilken avvägning ska göras mellan bemannade och obemannade system? Hur ska stridsledningssystemet utvecklas med avseende på nätverksbaserat försvar såväl nationellt som internationellt? Vilken ambition ska Sverige ha inom området strategisk flygtransport?

Som synes finns det ett antal stora frågor. Tiden fram till försvarsbeslutet kommer vi att arbeta med att finna svaren.

Den som önskar regelbunden information om perspektivplaneringen, erhåller detta genom att anmäla din epostadress till: PerP@hkv.mil.se

ARTIKELFÖRFATTAREN ÄR ÖVERSTELÖJTNANT VID STRATEGILEDDNINGENS UTVECKLINGSAVDELNING I HÖGKVARTERET.